

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

25 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie

juducând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Berezovschi Adrian în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021 și a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 decembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

Ceban Nicolae Xxxxx, născut la xxxxx, domiciliat
mun. Xxxxx str. Xxxxx ap. xx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță:* 04.04.2017 - 31.12.2020

2. *instanța de apel:* 24.02.2021 - 01.12.2021

3. *instanța de recurs:* 04.07.2022 - 25.10.2022

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 31 decembrie 2020, Ceban Nicolae Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 25 000 lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Potrivit art.64 alin.(3¹) Cod penal, i-a fost explicat lui Ceban Nicolae că este în drept să achite jumătate din amenda stabilită, dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare din momentul în care hotărârea devine executorie și în acest caz se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

A fost admisă acțiunea civilă parțial și a fost încasat din contul lui Ceban Nicolae în beneficiul lui Rîbițchi Serghei, succesorul părții vătămate Rîbițchi Vasile suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost încasat din contul inculpatului Ceban Nicolae în beneficiul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare medico-legale în mărime de 248 lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că Ceban Nicolae, la data de 16.12.2016, aproximativ la ora 18:20 min., conducând autovehiculul de model „Renault Megane”, cu n/î XXXXX, se deplasa în mun. Chișinău, pe str. Sarmizegetusa, din

direcția str. Burebista, spre Grădina Botanică. În timpul deplasării, ajungând în preajma imobilului nr.96/3, de pe str. Sarmizegetusa, conducătorul auto Ceban Nicolai, n-a manifestat prudență sporită la trafic, n-a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei necesare deplasării în siguranță, n-a apreciat corect situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, nu a adaptat o viteză corespunzătoare condițiilor de drum ce ar garanta securitatea circulației, prin ce a încălcat cerințele pct.45 (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia *„conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) condițiile rutiere”*, pct. 11 lit. f) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, *„conducătorul de vehicul, înainte de plecare și în timpul deplasării, este obligat: să cedeze trecerea pietonilor la trecerile pentru pietoni cu circulația neregulată”*, cerințele pct.3 al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia *„participanții la trafic sînt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente”*, și ca urmare, la trecerea neregulată pentru pietoni și în zona de acțiune a indicatoarelor rutiere 5.50.1 și 5.50.2, Anexa nr.3 al Regulamentului Circulației Rutiere, pe marcajul rutier orizontal nr. 1.14.1, Anexa nr. 4 al Regulamentului Circulației Rutiere, a tamponat pietonul Rîbițchii Vasile, care traversa regulamentar partea carosabilă din stînga spre dreapta, relativ direcției de deplasare a autovehiculului condus de către Ceban Nicoale. Urmare a impactului, pietonului Rîbițchii Vasile, conform concluziei raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 615/D din 24.03.2017, i-au fost cauzate vătămări corporale medii, exprimate prin *„fractura închisă platoul tibial lateral, bilateral cu deplasarea fragmentelor”*.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Avocatul Berezovschi Adrian în interesele inculpatului Ceban Nicolae, care a solicitat casarea acesteia, cu adoptarea unei decizii noi cu modificarea cuantumului pedepsei amenzii de la 500 la 390 u.c ce constituie 19500 lei, adoptarea unei decizii noi cu privire la respingerea prejudiciului moral drept unul neîntemeiat și ilegal.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- reieșind din cadrul juridic, odată cu examinarea cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală inculpatul este în drept să conteste sentința din 31.12.2020 doar în partea ce ține pedeapsa penală și a acțiunii civile cu care și nu este de acord;

- instanța a trecut cu vederea faptul că, inculpatul a recunoscut faptele imputate, toate circumstanțele și a conlucrat activ cu organele de urmărire penală;

- la materialele cauzei penale în cadrul examinării cauzei penale au fost anexate un șir de probe și anume factura și bonurile de plată în vederea achitării prejudiciului material și anume intervenția chirurgicală și restabilirea fizică după intervenția chirurgicală, astfel se confirmă faptul că cet. Ceban Nicolae imediat după săvârșirea infracțiunii din imprudență nu a rămas indiferent de situația dată și a reparat prejudiciul material părții vătămate, acest fapt a fost confirmat de către partea vătămată în cadrul procesului penal;

- în ședința de judecată, prin declarațiile sale care nu contravin învinuirii înaintate în rechizitoriu, fiind audiat potrivit regulilor de audiere a martorului, inculpatul Ceban Nicolae a dat declarații sub jurământ în legătură cu învinuirile incriminate, recunoscându-și integral vinovăția și căindu-se sincer în comiterea infracțiunii;

- pedeapsa aplicată de către instanța de judecată, este una ilegală și contrar normelor de drept material prevăzute în prevederile art. 364¹ CPP, care prevăd expres și exhaustiv modalitățile și categoriile de pedeapsă aplicate la momentul adoptării sentinței de judecată;

- prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 31.12.2020 nu a fost aplicată corect pedeapsa penală față de cet. Ceban Nicolae și anume ținând cont de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală;

- instanța de judecată corect a stabilit faptul că, Ceban Nicolae a săvârșit o infracțiune din imprudență, iar drept circumstanțe atenuante este săvârșirea pentru prima dată a infracțiunii, precum și recunoașterea vinei, astfel prin urmare a decis instanța de a aplica pedeapsa penală, amenda și raportând prevederile art. 364¹ CPP atunci din 650 u.c, instanța urma să scadă și să aplice pedeapsa maximă de 390 u.c. ce constituie 19500 lei;

- referitor la admiterea parțială a acțiunii civile în latura prejudiciului moral, în cadrul ședințelor de judecată s-a constatat faptul că, cet. Ceban Nicolae prin comportamentul său a încercat diminuarea prejudiciului material și moral la acel moment și anume a contribuit activ la restabilirea sănătății părții vătămate prin alocarea sumei bănești de 19053 lei, unde acestea au fost cheltuite pentru, intervenție chirurgicală, deși intervenția a fost efectuată gratis conform extrasului din dosarul medical al părții vătămate;

- pe parcursul examinării cauzei Rîbițchii Vasile a decedat, iar drept succesori a fost recunoscut de instanța de judecată Rîbițchii Serghei feciorul părții vătămate necătînd la acest fapt, în continuare, acțiunea civilă a fost susținută și în partea prejudiciului moral fapt ce contravine normelor dreptului civil, deoarece solicitarea prejudiciului moral este un drept nepatrimonial ce ține direct de persoana cărui ia fost adus acest prejudiciu și odată cu decesul acestuia acest drept nu se transmite prin succesiune;

- în sentință, instanța de judecată a încasat din contul lui Ceban Nicolae prejudiciul moral în sumă de 20000 lei în contul succesorului Rîbițchii Serghei pe motivele invocate de Rîbițchii Vasile, fapt ce denotă o încălcare a normei materiale prevăzută în art. 1446 Cod civil, care prevede expres că în patrimoniul succesoral nu

se includ drepturile și obligațiile patrimoniale care poartă caracter personal și care nu aparțin doar celui ce a lăsat moștenirea și nici drepturile și obligațiile, prevăzute de contract sau de lege, care sînt valabile numai în timpul vieții celui ce a lăsat moștenirea și care încetează la decesul lui;

- reieșind din aceste considerente precum și din prevederile art. 1422 Cod civil, prejudiciul material este un drept nepatrimonial care ține direct de persoana ce a suferit adică în cazul dat de Rîbițhii Vasile și odată cu decesul acestuia succesorul său Rîbițhii Serghei nu este în drept să înainteze așa pretenții deoarece dreptul personal nepatrimonial nu se transmite prin succesiune.

3.2 Avocatul Anton Antoan în interesele succesorului părții vătămate Rîbițchi Serghei, care a solicitat casarea acesteia în partea aplicării pedepsei, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri de aplicare a pedepsei sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei cu obligația să repare daunele cauzate în termen rezonabil și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport. Casarea sentinței în partea admiterii parțiale a acțiunii civile și pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a pretențiilor de despăgubire materială și morală.

În motivarea cererii de apel nominalizate, s-au invocat următoarele motive:

- instanța de fond la pronunțarea sentinței a aplicat o pedeapsă greșit individualizată în raport cu prevederile capitolului VII din Partea Generală a Codului penal. Inculpatul a dus instanța în eroare, indicând că s-a deplasat la trecerea de pietoni cu viteza de 25 km/oră, reieșind din gravitatea leziunilor inculpatul se deplasa cu o viteză excesivă;

- inculpatul Ceban Nicolae a declarat că lucrează la SA „JLC” în funcția de agent comercial în cadrul Secției de desfaceri, sediul societății se află pe str. Sarmisegetuza din mun. Chișinău. Accidentul rutier a avut loc la trecerea de pietoni, pe aceeași stradă nr.96/3, astfel inculpatul cunoștea că pe strada indicată este trecere de pietoni și că în apropiere este stație de transport urban. În pofida acestor circumstanțe ultimul a manifestat o neglijență gravă, soldată cu urmări esențiale pentru sănătatea victimei;

- pedeapsa aplicată condamnatului sub formă de amendă este una prea blândă în raport cu fapta săvârșită. Instanța de fond nu a luat în calcul consecințele survenite în rezultatul accidentului rutier;

- la individualizarea pedepsei instanța de fond a ajuns la concluzia că, corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin aplicarea față de el a pedepsei sub formă de amendă, fapt inacceptabil de către partea vătămată, din considerentele că pedeapsa aplicată este una inechitabilă;

- pledează pentru aplicarea inculpatului Ceban Nicolae a unei pedepse sub formă de privațiune de libertate cu suspendarea condiționată a executării pedepsei cu obligația să repare daunele cauzate în termen rezonabil și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport;

- în cadrul procesului penal, partea vătămată a înaintat o acțiune civilă, solicitând încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielile de judecată, însă

instanța de fond, interpretând eronat prevederile legii, a admis parțial solicitările victimei, or vinovăția lui Ceban Nicolae în comiterea faptei prejudiciabile a fost demonstrată integral, totodată s-a dovedit existența prejudiciului cauzat părții vătămate și legătura cauzală dintre fapta ilicită, iar răspunderea civilă are ca scop repararea integrală a prejudiciului material cauzat prin acțiune sau omisiune;

- condamnatul Ceban Nicolae a comis infracțiunea fiind angajat la SA „J.L.C.”, prin urmare, este echitabil și întemeiat ca inculpatul în mod solidar cu SA „J.L.C.”, să achite părții vătămate prejudiciul material cauzat;

- în speță sunt prezente toate condițiile răspunderii civile delictuale ce rezultă din conținutul art. 1398, 1410 Codului civil și anume existența, prejudiciului material în mărime de 13906,31 lei (confirmate prin copiile bonurilor de plată pe perioada internării în spital și bonurile de plată după tratament) cu titlu de cheltuieli pentru recuperarea sănătății și alimentației suplimentare în rezultatul vătămării integrității corporale, suma de 10500 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru îngrijire străină și asistență de recuperare a aparatului locomotor, și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 7500 lei;

- în cadrul cercetării judecătorești s-a demonstrat legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, iar răspunderea civilă delictuală are ca scop repararea integrală a prejudiciului material cauzat;

- prin urmare, este justificat ca inculpatul să achite părții vătămate prejudiciul material cauzat;

- instanța de fond a neglijat prevederile legale privind răspunderea delictuală și a interpretat eronat prevederile Legii nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule. Instanța de fond a respins cerința de încasare a prejudiciului material, indicând în sentința de condamnare că acțiunea a fost depusă împotriva pârâtului necorespunzător, motivându-și soluția prin argumentul că potrivit poliției de asigurare (f.d.52-54), la momentul comiterii accidentului rutier, automobilul de model Renault Megane, condus de inculpatul Ceban Nicolae, nu era asigurat, în baza procurii nr.2161 din 15.07.2016 (f.d.51), posesorul automobilului este Ceban Nicolae;

- indică instanța de fond că, în conformitate cu art.20 alin.(5) din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, drepturile persoanei pagubite prin accident de autovehicul în care posesorul autovehiculului nu are încheiată asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, se exercită față de Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule, iar despăgubirile se achită în conformitate cu art. 14;

- judecătorul primei instanțe a indicat că, la caz, drepturile și obligațiile privind dosarul de daune, constatarea pagubelor, stabilirea și plata despăgubirilor, prevăzute în prezenta lege pentru asigurător, se vor atribui și Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule. Mai indică că din analiza cumulativă a prevederilor art.14 alin.(5), 16 alin.(2), 20 alin.(5), 22 alin.(6), 29 lit.g), 31 alin.(1) lit. b), c), 33 alin.(1), (3), (8) din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, reiese cert că, în cazul în

care posesorul autovehiculului vinovat de comiterea accidentului nu dispune de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, persoanele păgubite prin vătămări corporale și pagube materiale, pot înainta o acțiune civilă împotriva Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule și nu împotriva persoanei vinovate de comiterea accidentului;

- prejudiciul moral solicitat în mărime de 100 000 lei, luând în considerație circumstanțele cazului, întinderea consecințelor, personalitatea făptuitorului și părții vătămate, precum și alte aspecte ce țin de intensitatea suferințelor psihice, consideră că suma solicitată cu titlul de despăgubire morală este una rezonabilă și justificată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către avocatul Berezovschi Adrian în interesele inculpatului Ceban Nicolae. A fost admis apelul declarat de către avocatul Anton Antoan în numele succesorului părții vătămate Rîbițchi Serghei, fiind casată parțial sentința în latura civilă și anume, ce ține de acțiunea civilă a succesorului părții vătămate Rîbițchi Serghei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost admisă parțial acțiunea civilă și s-a încasat de la Ceban Nicolae în beneficiul succesorului părții vătămate Rîbițchi Serghei, prejudiciul material 10 500 lei, conform contractului de prestări servicii, 13 906,31 lei, cheltuieli pentru recuperarea sănătății și alimentației suplimentare, 7 500 lei, cheltuieli de asistență juridică și prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată. În rest sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, examinând probatoriul, consideră dovedită indubitabil vina inculpatului Ceban Nicolai de comiterea infracțiunii - după indicii calificativi: „încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere și de exploatare a unităților de transport, de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale și a sănătății”, acțiunile lui just fiind calificate în temeiul art. 264 alin. (1) Cod penal.

La cazul dedus judecății, instanța de apel a reținut că, circumstanțe atenuante, în conformitate cu art. 76 Cod penal instanța de judecată a constat săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, căința sinceră.

Circumstanțe ce agravează răspunderea penală conform art.77 Cod penal, în privința lui Ceban Nicolae instanța nu a stabilit, or pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului.

În funcție de caracterul și gradul prejudiciabil infracțiunea prevăzută la art.264 alin.(1) Cod penal, este o infracțiune mai puțin gravă.

La formarea viziunii complete asupra persoanei inculpatului Ceban Nicolae și condițiile de viață a familiei ultimului, instanța de apel a reținut că aceasta nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru, anterior nu a fost judecată.

Reieșind din faptul că, inculpatul Ceban Nicolae a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, corespunzător, conform art.364¹ alin.(8) Cod penal, instanța de apel a reiterat că, la

stabilirea pedepsei, inculpatul beneficiază de o reducere, cu o pătrime din limitele pedepsei în cazul pedepsei sub formă de amendă și cu o treime a limitelor pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și pedepsei cu închisoare.

La caz, sancțiunea normei incriminate inculpatului - art.264 alin.(1) Cod penal, prevede în calitate de pedeapsă amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

Astfel, aplicând prevederile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, prin reducerea cu o pătrime și, respectiv, cu o treime a limitelor minime și maxime, instanța de judecată stabilește noile limite minime și maxime a pedepsei prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal cu care va opera la stabilirea pedepsei și anume - amendă de până la 500 unități convenționale, sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 160 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

Reieșind din circumstanțele cauzei, prezența circumstanțelor atenuante, personalitatea inculpatului, care se caracterizează pozitiv, are la întreținere un copil minor, a comis pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, instanța de apel a considerat justificată aprecierea primei instanțe, că corectarea și reeducarea inculpatului Ceban Nicolae este posibilă prin aplicarea celei mai blânde pedepse din categoria pedepselor prevăzute la sancțiunea normei incriminate, și anume a pedepsei sub formă amendă în mărime de 500 unități convenționale, luând în vedere prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal care prevede că - *„mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele la 500 la 3000 unități convenționale”*.

Totodată, instanța de apel a considerat corectă și concluzia, că la cazul dedus judecății nu este necesară aplicarea pedepsei complementare inculpatului, deoarece în ședință s-a constatat că acesta se caracterizează pozitiv, anterior nu a mai fost judecat, iar mijlocul de transport este unica sursă de existență.

Totodată, instanța de apel a reținut faptul că, sancțiunea art.264 alin.(1) Cod penal, în baza căreia se învinuiește inculpatul, prevede aplicarea pedepsei complementare doar în cazul stabilirii unei pedepse sub formă de închisoare și exclude pedeapsa complementară în cazul în care se aplică o pedeapsă alternativă.

Prin urmare, în privința lui Ceban Nicolae nu se va aplica pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Referitor la solicitarea părții apărării în interesele inculpatului, privind adoptarea unei decizii noi cu modificarea cuantumului pedepsei amenzii de la 500 la 390 u.c ce constituie 19 500 lei, instanța de apel a considerat-o neîntemeiată, pe motiv că nu se încadrează în limitele pedepsei, și scopul pedepsei penale.

Ce ține de solicitarea părții apărării în interesele succesorului părții vătămate Rîbițchi Serghei privind rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri de aplicare a pedepsei sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării

pedepsei, instanța de apel a apreciat-o ca fiind prea aspră în raport cu infracțiunea săvârșită.

Examinând probele administrate întru dovedirea celor invocate și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de apel a reținut ca fiind justificată concluzia instanței de a respinge cererea privind atragerea în proces în calitate de parte civilmente responsabilă a SA „J.L.C.” ca una neîntemeiată și care urmează a fi respinsă.

Din materialele dosarului dedus judecătii, instanța de apel a reținut că, partea vătămată Rîbițchi Vasile, care ulterior a fost înlocuit prin încheierea din data de 13.11.2019 de succesorul său Ribnițchi Serghei, ca urmare a decesului părții vătămate Rîbițchi Vasile, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Antuan Anton a acționat în judecată S.A. „J.L.C.”, solicitând atragerea în proces în calitate de parte civilmente responsabilă a SA „J.L.C.” cu obligarea încasării solidară din contul ultimului și din contul inculpatului a prejudiciului material cauzat în urma accidentului rutier.

În ședință s-a constatat că, cerințele părții vătămate înaintate către S.A. „J.L.C.” sunt întemeiate pe contractul de locațiune din 01.10.2016 nr.698, semnat între inculpatul Ceban Nicolae și S.A. „J.L.C.”, prin care părțile au convenit asupra transmiterii în locațiune a automobilului de model „Renault Megane” cu n/î XXXXX, care a fost implicat în accidentul rutier din data de 16.12.2016. La fel, în ședința de judecată s-a constatat că, la data de 01.10.2016 contractul nr.698 de locațiune menționat mai sus, a fost reziliat prin acordul de reziliere a contractului din data de 01.10.2016. Totodată, în conformitate cu contractul individual de muncă nr.326/12 din 19.11.2012, încheiat între Ceban Nicolae și S.A. „J.L.C.”, regimul de muncă în acord este stipulat 8/40 ore, de la ora 08:30 până la 17:15, ora mesei de la 12:30 până la 13:15 cu concediul anual de 28 de zile. Deci, s-a constatat că, accidentul rutier a avut loc la data 16.12.2016, aproximativ la ora 18:20, ceea ce la fel este depășit de graficul orelor de muncă a inculpatului Ceban Nicolae, automobilul de model „Renault Megane” cu n/î XXXXX este proprietate a inculpatului și accidentul rutier s-a produs în afara orelor de serviciu.

Din considerentele relevate, instanța de apel este solidară cu aprecierea primei instanțe că cererea privind atragerea în proces în calitate de parte civilmente responsabilă a SA „J.L.C.” este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Astfel, potrivit poliței de asigurare (f.d.52-54), reiese că la momentul comiterii accidentului rutier, automobilul de model Renault Megane cu n/î XXXXX, nu era asigurat.

În baza procurii nr.2161 din 15.07.2016 (f.d.51), posesorul automobilului de model Renault Megane cu n/î XXXXX este Ceban Nicolae.

Prin urmare, partea vătămată Rîbițchi Vasile, care a fost înlocuit cu succesorul său, Rîbițchi Serghei, în temeiul art.20 alin.(5) al legii menționate supra, urma să înainteze o cerere privind plata despăgubirilor la Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule.

Totodată, din analiza facturilor fiscale, rețetelor, bonurilor de plată (f.d.38- 48), instanța de apel a reținut că inculpatul Ceban Nicolae Xxxxx a achitat careva sume de bani părții vătămate Rîbițchi Vasile, succedat în drepturi de succesorul său, Rîbițchi Serghei, pentru procurarea medicamentelor.

În acest context, instanța de apel a considerat că în partea acțiunii civile, instanța de fond, nejustificat a admis parțial solicitările victimei, or vinovăția lui Ceban Nicolae în comiterea faptei prejudiciabile a fost demonstrată integral, totodată s-a dovedit existența prejudiciului cauzat părții vătămate și legătura cauzală dintre fapta ilicită, iar răspunderea civilă are ca scop repararea integrală a prejudiciului material cauzat prin acțiune sau omisiune.

Sub aspectul acestor rigori, instanța de apel a reținut că, inculpatul Ceban Nicolae este vinovat în comiterea infracțiunii de încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale și a sănătății, prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a considerat necesar de a admite parțial acțiunea civilă și a încasa de la Ceban Nicolae în beneficiul succesorului părții vătămate Rîbițchi Serghei prejudiciul material 10 500 lei, conform contractului de prestări servicii, 13 906,31 lei 31 bani, cheltuieli pentru recuperarea sănătății și alimentației suplimentare, 7 500 lei, cheltuieli de asistență juridică, confirmate prin bonul de plată seria WL nr.xxxxx din 02.10.2018 și prejudiciul moral 50 000 lei, în rest acțiunea civilă se respinge, ca neîntemeiată.

Or, în asemenea conținut, instanța de apel a ținut cont și de posibilitățile reale materiale ale inculpatului Ceban Nicolae, de a recupera prejudiciul moral.

Astfel, ținând cont de caracterul faptei prejudiciabile săvârșite de inculpatul Ceban Nicolae, în viziunea instanței de apel suma solicitată de către partea vătămată de 100000 lei în vederea recuperării prejudiciului moral, este una mult prea mare și exagerată, or, în viziunea instanței de apel, suma de 50000 lei pentru partea vătămată, va fi pe deplin proporțională suferințelor morale și psihice suportate de către aceasta și urmează de a încasa din contul inculpatului Ceban Nicolae suma de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ținând cont și de practica CtEDO privitor la modul de încasarea a prejudiciului moral (opinia comună privind satisfacția echitabilă /Buletinul CSJ 8-9/24,2012/), cât și de prevederile art.1423 Cod civil, conform căruia, *mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.*

6. Hotărârile judecătorești adoptate în cauză sunt atacate cu recurs ordinar declarat de către avocatul Berezovschi A. în numele inculpatului, care solicită

casarea acestora, cu adoptarea unei noi decizii prin care, cauza să fie restituită la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică aceleași motive pe care le-a invocat în apel, suplimentar menționând că:

- instanța de apel la data de 01.12.2021 a adoptat o decizie contrar legii penale cu încălcarea normelor materiale și anume a prevederilor art. 64 alin. (3) și art. 264 aln. (1) Cod penal și anume aplicarea corectă a pedepsei penale, aplicarea corectă a prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, în vederea diminuării pedepsei cu 1/4 în cazul în care instanța de judecată și instanța de apel a aplicat o pedeapsa penală sub formă de amendă, o altă încălcare este ignorarea totalmentă a prevederilor art. 219, 220 și 221 Cod de procedură penală;

- atât instanța de fond cât și Curtea de Apel Chișinău au admis erori de drept material sau substanțiale care au dus la aplicarea eronată și incorectă a normelor materiale menționate;

- instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 24 din Codul de procedură penală;

- la rejudecarea cauzei penale, de către instanța de apel au fost comise erori de drept care denaturează sensul actului de justiție ce urmează a fi apreciate ca încălcarea dreptului persoanei la un proces echitabil;

- în motivarea aplicării pedepsei, atât instanța de fond cât și Curtea de Apel Chișinău face referire la prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, însă instanțele de judecată nu indică că este o normă generală care stabilește limitele pedepsei penale în cazul aplicării unei amenzi, iar art. 364¹ CPP prevede aplicarea pedepsei penale sub formă de amendă sub limita stabilită de Legea penală, aceasta fiind o facilitate acordată inculpatului de legiuitor, prin urmare atât instanța de fond cât și Curtea de Apel Chișinău nu au dreptul să modifice sau să interpreteze limitele pedepsei, deoarece în partea Specială a Codului penal în prevederile art. 264 alin. (1) Cod penal, este prevăzut doar 600 uc. în calitate de pedeapsă sub formă de amendă;

- instanțele de fond au ignorat totalmente prevederile art. 219, 220 221 Cod de procedură penală, care prevede procedura de examinare a acțiunii civile în cadrul unei cauze penale;

- Curtea de Apel nu face diferență în prejudiciul material și moral deoarece succesul părții vătămate nu poate solicita încasarea prejudiciului moral din circumstanțele invocate de tatăl său, același lucru menționează și despre prejudiciul material;

- instanța de apel neîntemeiat și fără careva probe veridice și pertinente a admis încasarea sumei de 13906,31 lei pentru alimentația suplimentară destinată recuperării sănătății și la acest capitol a anexat un șir de bonuri de plată de la diferite marketuri din mun. Chișinău care nu au fost examinate de către Curtea de Apel Chișinău, odată cu examinarea minuțioasă a probelor la care s-a făcut referire, respectiv constată un șir de produse care sunt caracterizate ca produse pentru consum zi de zi de către partea vătămată, în afară de aceasta s-a stabilit în ședința de judecată că în lista acelor produse se găsesc și produse ce nu cad sub incidența

caracteristicii produselor alimentare astfel sunt neîntemeiat înaintate, fapt ignorat de către Curtea de Apel Chișinău;

- partea vătămată a calificat aceste produse drept produse de recuperare iar la materialele cauzei penale nu au fost anexate careva certificate medicale prin care medicul de familie sau o altă instituție medicală ar fi prescris printr-un act medical hrana specială de recuperare. Prin urmare consideră că Curtea de Apel Chișinău neîntemeiat a încasat prejudiciul material în sumă de 13906,31 lei;

- referitor la suma de 10 500 lei destinată pentru îngrijirea părții vătămate de către cet. Manole Aurelia unde acesta a încheiat un contract de prestarea serviciilor de îngrijire, comunică faptul că în ședința de judecată s-a stabilit că probe veridice și pertinente în stabilirea suportării prejudiciului material nu a fost prezentat de partea vătămată și nici de avocatul acestuia, iar conform art. 118 CPC drept probă servește ordinul de încasare a sumei, iar dacă o astfel de probă lipsește atunci se prezumă că suma de 10 500 lei nu a fost încasată și respectiv nu poate fi înaintată și încasată deoarece nu a fost suportată de partea vătămată;

- instanțele de fond au încasat din contul lui Ceban Nicolae prejudiciul moral în sumă de 50000 lei în contul succesorului Rîbițhii Serghei pe motivele invocate de Rîbițhii Vasile fapt ce denotă o încălcare gravă a normei materiale prevăzută în art. 1446 Cod civil, care prevede expres că *în patrimoniul succesoral nu se includ drepturile și obligațiile patrimoniale care poartă caracter personal și care pot aparține doar celui ce a lăsat moștenirea și nici drepturile și obligațiile, prevăzute de contract sau de lege, care sînt valabile numai în timpul vieții celui ce a lăsat moștenirea și care încetează la decesul lui;*

- reieșind din aceste considerente precum și din prevederile art. 1422 Cod civil prejudiciul material este un drept nepatrimonial care ține direct de persoana ce a suferit adică în cazul dat de Rîbițhii Vasile și odată cu decesul acestuia succesorul său Rîbițhii Serghei nu este în drept să înainteze așa pretenții, deoarece dreptul personal nepatrimonial nu se transmite prin succesiune;

- din motivarea deciziei Curții de Apel Chișinău este evident că nu este luat în calcul persoana care a suferit moral, deoarece conform art. 1423 Cod civil, Curtea de Apel Chișinău motivează momentul adjudecării prejudiciului moral, însă nu indică că prejudiciul moral a fost adus altei persoane și nu succesorului, mai mult ca atît nu succesorul a înaintat încasarea prejudiciului și autorul dreptului adică persoana căruia i-ar fi adus acest prejudiciu, iar conform Codului Civil drepturile nepatrimoniale nu se transmit după decesul persoanei, acest drept dispare odată cu încetarea din viață a persoanei, fapt stabilit în art. 1446 Cod civil și ignorat de Curtea de Apel Chișinău.

În drept recurentul își întemeiază recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, deoarece decizia cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța le-a expus în partea

descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conform rigorilor și exigențelor art. 6 CEDO.

8. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Referitor la argumentele recursului declarat în partea pedepsei aplicate.

Colegiul penal constată că avocatul Berezovschi A. în numele inculpatului, în recurs a făcut trimitere la temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, precum că *nu au fost întrunite elementele infracțiunii*, însă ultimul nu aduce careva argumente în acest sens, dar contestă hotărârile adoptate în cauză inclusiv sub aspectul pedepsei aplicate inculpatului, astfel se atestă că acesta semnaleză temeiul pentru recurs prevăzute la pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că *„hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”*.

Opozant celor invocate de recurent, instanța de recurs remarcă, în cazul săvârșirii unei infracțiuni, că instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis infracțiunea, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

De asemenea, Colegiul penal evidențiază, că inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat judecarea cauzei în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, prin urmare prima instanță a admis această solicitare și a examinat cauza în procedura simplificată în corespundere cu prevederile legale.

În continuare, la aplicarea pedepsei inculpatului în privința căruia a fost admisă procedura simplificată de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, instanța urmează să ia în considerare atât prevederile din alin. (8) art. 364¹ Cod de procedură penală, cât și prevederile art. 75-88 din Cod penal care reglementează modalitatea individualizării pedepselor persoanelor condamnate.

În același rând, instanța de recurs menționează că, conform art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod. Așadar, persoanei declarate vinovate trebuie să i

se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată, iar după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal.

Reieșind din prevederile art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Instanța de judecată trebuie să aleagă și să aplice acel tip și acea mărime a pedepsei care vor fi cele mai eficiente pentru atingerea scopului legii. Pedeapsa mai aspră, în limitele prevederilor articolului, poate fi stabilită numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului scontat.

Sanctiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, în baza căruia inculpatul a fost condamnat, prevede pedeapsa cu amendă în mărime de pînă la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani. Această infracțiune, clasificându-se ca infracțiune mai puțin gravă, potrivit art. 16 alin. (3) Cod penal.

Revenind la prezenta speță, Colegiul penal lărgit atestă că, inculpatul a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ceea ce constituie 25000 lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

La circumstanțele cauzei, instanța de recurs menționează, că instanțele de fond au reținut întemeiat că, circumstanțe atenuante, în conformitate cu art. 76 Cod penal s-au stabilit săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, căința sinceră. Circumstanțe ce agravează răspunderea penală conform art. 77 Cod penal, în privința lui Ceban Nicolae instanța nu a stabilit, aceasta nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru, anterior nu a fost judecată.

Astfel, ce ține de critica recurentului precum că, instanțele de fond fac referire la prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, însă nu indică că este o normă generală care stabilește limitele pedepsei penale în cazul aplicării unei amenzi, iar art. 364¹ CPP prevede aplicarea pedepsei penale sub formă de amendă sub limita stabilită de Legea penală, aceasta fiind o facilitate acordată inculpatului de legiuitor, prin urmare instanțele de fond nu au dreptul să modifice sau să interpreteze limitele pedepsei, Colegiul penal reține că, aceasta a constituit obiect de discuție în instanțele de fond. Astfel, instanțele întemeiat au reținut că, corectarea și reeducarea inculpatului Ceban Nicolae este posibilă prin aplicarea celei mai blânde pedepse din categoria pedepselor prevăzute la sancțiunea normei incriminate, și anume a pedepsei sub formă amendă în mărime de 500 unități convenționale, luând în vedere

prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal care prevede că - „mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele la 500 la 3000 unități convenționale”.

Astfel, în viziunea Colegiului penal, pedeapsa stabilită de către instanțele de fond este în limitele legii, luând în considerație criteriile generale de individualizare prevăzute în art. 75 Cod penal, nefiind constatate careva încălcări ale drepturilor inculpatului, căruia i-a fost stabilită o pedeapsă echitabilă, iar pedeapsa sub formă de amendă stabilită va duce la corectarea și reeducarea acestuia, luând în considerație scopul pedepsei penale prevăzut în art. 61 Cod penal.

Referitor la argumentele recursului declarat în latura civilă

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Totodată se remarcă că, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Totodată, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), precum și să administreze probe noi, pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

Pe lângă cele consemnate, este necesar de a face o precizare substanțială, și anume că, după investirea instanței cu soluționarea în fond a cauzei, părților trebuie să le fie asigurate toate garanțiile unui proces echitabil, prin urmare dacă apelul

constituie o continuare a judecării fondului cauzei, acestea sunt valabile și pentru instanța dată.

Totodată, urmează a se consemna că, procedura de examinare a apelului, prezintă unele particularități. În acest sens, trebuie avute în vedere dispozițiile art.6 din Convenția Europeană, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate, și prevederile art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Reieșind din dispoziția art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel în ce privește latura civilă, iar erorile admise în această parte nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Analizând conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit consideră că, avocatul Berezovschi A. în numele inculpatului invocă și faptul că instanțele de fond au ignorat prevederile legale ce țin de procedura examinării acțiunii civile.

Verificând criticile expuse în recursul declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel la judecarea cauzei nu a examinat-o sub toate aspectele și nu a dat răspuns la toate motivele esențiale invocate în ordine de apel.

De altfel, conform principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenție, înglobează, inter alia, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (*cauza Artico împotriva Italiei, hotărârea din 13 mai 1980*). Or, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „ascultate”, adică analizate temeinic de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe ale părților (*cauza Perez împotriva Franței [MC] nr. 47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, hotărârea din 19 aprilie 1994*), ceea ce la caz nu s-a realizat.

Desfășurând ideea că, nu toate observațiile apelanților au fost dezbătute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit pornește de la aceea că, potrivit cererii de apel declarate de către avocatul Berezovschi A. în numele inculpatului (f.d. 34-36 v. II), au fost puse pentru discuție, inclusiv câteva argumente principale referitor la faptul că în sentință, instanța de judecată a încasat din contul lui Ceban Nicolae prejudiciul moral în sumă de 20000 lei în contul succesului Rîbițchii Serghei pe motivele invocate de Rîbițchii Vasile, fapt ce denotă o încălcare a normei materiale prevăzută în art. 1446 Cod civil (redacția legii până la anul 2019), care prevede expres că în patrimoniul succesoral nu se includ drepturile și obligațiile patrimoniale care poartă caracter personal și care nu aparține doar

celui ce a lăsat moștenirea și nici drepturile și obligațiile, prevăzute de contract sau de lege, care sînt valabile numai în timpul vieții celui ce a lăsat moștenirea și care încetează la decesul lui.

Însă la aceste argumente, instanța de apel nu s-a expus, concluzionând doar că "... Colegiul penal ține cont și de posibilitățile reale materiale ale inculpatului Ceban Nicolae, de a recupera prejudiciul material", fără a se expune asupra faptului dacă succesorul părții vătămate putea susține pretențiile părții vătămate decedate de încasare a prejudiciului moral și dacă acesta putea fi încasat în beneficiul succesorului, ținând cont de prevederile art. 1446 Cod civil (redacția legii până la anul 2019), astfel nu s-a pronunțat motivat asupra tuturor argumentelor din apelul declarat de avocatul Berezovschi A. în numele inculpatului.

Totodată, Colegiul penal reține că avocatul Berezovschi A. în numele inculpatului în cererea de recurs critică și faptul că, instanța de apel fără careva probe a admis încasarea sumei prejudiciilor și fără a cerceta bonurile de plată prezentate.

Din actele dosarului s-a adeverit că, instanța de apel nu a ținut seama de dispozițiile legale pertinente în acest sens și nu a verificat în cadrul ședinței de judecată probele, prin aceasta încălcând dispoziția art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală.

Așadar, potrivit celor consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată din data de 24 noiembrie 2021, se constată că instanța de apel în conformitate cu prevederile art. 413 alin. (5) Cod de procedură penală, a dispus audierea participanților la proces, după care a întrebat dacă părțile au completări, ulterior a oferit dreptul la replici, a acordat ultimul cuvânt inculpatului și s-a retras în deliberare, însă fără a verifica probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal, în conformitate cu prevederile art. 414 alin. (2) Cod de procedură penală.

Totodată, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a indicat că "*Astfel, Colegiul penal conchide necesar de a admite parțial acțiunea civilă și a încasa de la Ceban Nicolae Xxxxx, c/p xxxxx în beneficiul succesorului părții vătămate Rîbițchi Serghei, c/p xxxxx prejudiciul material 10 500 (zece mii cinci sute) lei, conform contractului de prestări servicii, 13 906,31 (treisprezece mii nouă sute șase) lei 31 bani, cheltuieli pentru recuperarea sănătății și alimentației suplimentare, 7 500 (șapte mii cinci sute) lei, cheltuieli de asistență juridică, confirmate prin bonul de plată seria WL nr.xxxxx din 02.10.2018 și prejudiciul moral 50 000 (cincizeci mii) lei, în rest acțiunea civilă se respinge, ca neîntemeiată.*", fără a verifica probele date în ședința de judecată a instanței de apel și a le consemna în procesul-verbal.

Instanța de recurs reține că nu se contestă faptul că era de competența instanței de apel să aprecieze probatoriul din dosar, cu toate acestea, este inadmisibil că au fost încasate prejudiciile menționate pe baza probelor cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Mai mult ca atât, Colegiul penal lărgit reține că aceste concluzii ale instanței de apel, sunt succinte, nefiind motivate suficient prin prisma probelor administrate în cauză, inclusiv bonurile de plată anexate, nefiind cercetate.

Astfel, instanța de recurs consideră pripite concluziile instanței de apel, prin care a admis încasarea de la inculpat în beneficiul succesorului părții vătămate Rîbițchi Serghei, prejudiciul material 10 500 lei, 13 906,31 lei, cheltuieli pentru recuperarea sănătății și alimentației suplimentare, 7 500 lei, cheltuieli de asistență juridică, și prejudiciul moral 50 000 lei, instanța de apel urmând a revedea cuantumul prejudiciilor cauzate părții vătămate, prin prisma circumstanțelor cauzei, probelor anexate la materialele cauzei, în raport cu argumentele din cererea de apel.

Așadar, contrar celor reținute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța nominalizată la adoptarea soluției în latura civilă, nu a elucidat faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept deferite judecății, expunând niște concluzii fără a face referire la probe și fără a da răspuns la argumentele apelanților.

În contextul celor abordate, urmează de trecut în evidență faptul că Curtea Europeană a Drepturilor Omului obligă instanțele să-și motiveze deciziile, fără argumente „stereotipe, abstracte, precum și contradictorii”. În același sens s-a expus și Consiliul Consultativ al judecătorilor Europeni (CCJE) referindu-se la calitatea unei hotărâri judecătorești. Potrivit recomandărilor din avizul nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze faptul că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate. Totodată și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitate părților de a putea exercita un eficient control judiciar.

Conform standardelor enunțate, motivarea hotărârii trebuie să fie coerentă, clară, lipsită de ambiguități și de contradicții, ea trebuie să permită urmărirea unui raționament care a condus judecătorul la adoptarea soluției și trebuie să exprime respectarea de către judecător a principiilor enunțate de Curtea Europeană.

Pe cale de consecință, se prezumă că Curtea de Apel trebuia să preia spre examinare cererile de apel depuse în cauză și să dezbată prin argumente temeinice și clare, criticile esențiale formulate în latura civilă.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit statuează că, erorile comise de către instanța de apel, sânt incidente temeiului de casare invocat de recurent și prevăzute de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și care nu pot fi reparate de către instanța

de recurs în prezenta procedură, deoarece această instanță nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul și pentru a nu admite astfel încălcarea prevederilor procesual penale. În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră, că decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată parțial, în latura civilă, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceiași instanță, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

La rejudecarea cauzei în latura civilă, instanța de apel urmează să se conducă **obligatoriu** de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri; să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea apreciere convenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate și cu expunerea motivată asupra cuantumului prejudiciului, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Berezovschi Adrian în numele inculpatului, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021, în latura civilă, în cauza penală în privința lui **Ceban Nicolae Xxxx**, și se dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac, în partea rejudecării cauzei, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 08 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Plămădeală Ghenadie